

Vyjádření školitele Jakuba Rákosníka k průběhu studia a k disertační práci

“Úředníci pražského magistrátu 1900–1950”

předkládané v roce 2021 na Ústavu hospodářských a sociálních dějin FFUK

I. Hodnocení celého doktorského studia

Mgr. Veronika Knotková zahájila doktorské studium v roce 2012. Již od prvního ročníku své studium doprovázela relativně rozsáhlou (a úspěšnou) výzkumnou činností. Studijní povinnosti plnila v principu řádně, s výjimkou roku 2014/15, kdy nestihla všechny plánované atestace vykonat a hodnocení jí bylo o stupeň sníženo. Podruhé k tomu došlo v posledním ročníku studia 2018/19, kdy v důsledku pracovního vytížení nebyla schopna v dostatečném tempu zpracovávat disertační práci.

Ačkoli disertační práci odevzdává v podstatě v nejzazším možném termínu, mohu kolegyni Knotkovou hodnotit jako v mnoha směrech zdatnou doktorandku. V kombinovaném studiu doprovázeném zaměstnáním na plný úvazek není snadné dostát všem povinnostem doktorského studia. Od počátku byla Veronika Knotková velmi aktivní v publikační činnosti i účasti na konferencích. Zmiňuji na tomto místě alespoň sympozium Jugend im 20. Jahrhundert in der Tschechoslowakei, organizovaném Collegiem Carolinem v Bad Wiessee v listopadu 2013 či účast na 12. konferenci European Association for Urban History. Sympatickou na její badatelské i konferenční činnosti byla též skutečnost, že se neomezuje striktně na téma zpracovávané v disertační práci, nýbrž vykračuje úspěšně i ke zcela odlišným polím výzkumu (např. historie vzdělávání). Periodicky participovala též na výuce v rámci kurzů svého školitele, kde odezva od studentů bývala příznivá.

II. Celkové zhodnocení disertační práce

Dlouholetá praxe v archivních institucích Veroniku Knotkovou předurčuje k citlivosti ve vztahu k empirické pramenné bázi historického výzkumu. Schopnost obsáhnout velké množství primárních informačních zdrojů osvědčuje i v odevzdaném textu. Navíc jde o téma, k němuž je sekundární literatury poměrně málo, a proto rozsáhlá práce s primárními prameny byla zcela nezbytná.

Je sympatické, že překročila úzký horizont pramenné popisnosti a byla ochotna pracovat rovněž pracovat s klasickými texty teoretické sociologie, jako jsou Weberovy, Mertonovy či od Pierra Bourdieu. To osvědčuje především v úvodních částech věnovaných konceptualizaci (kap. 1.2), byť se domnívám, že z vazeb mezi teorií a empirií bylo možné vytěžit více.

Jak je patrné z výzkumných otázek (s. 2), analyticky je práce rozkročena mezi několika oblastí historického výzkumu. Za první, administrativně právní rovinu, kdy relativně rozsáhle je rozebíráno uspořádání byrokratického aparátu. Za druhé, vlastní sociálně historická perspektiva se zaměřuje na interakce mezi aktéry tohoto aparátu, kariérní možnosti a jejich naplňování v rámci individuálních životů, a také způsoby reprezentace a symbolické moci těchto aktérů. Za třetí, je v jisté míře autorce vlastní i zájem o systémovou perspektivu zachycující proměny struktur, v jejichž rámci studované osoby působily, jak se Praha rozrůstala ve velkoměsto a jak se měnila z provinčního centra v hlavní město samostatného státu. Zvláštní pečlivost – a v tom spatřuji jeden z nejdůležitějších přínosů této disertační práce – autorka věnovala studiu skupin a jejich často konfliktních zájmů v rámci rozsáhlé úřední hierarchie magistrátu.

Z hlediska jazykového považuji práci za zdařilou. Autorka je stylisticky zdatná. Některé části se hůře čtou spíše z důvodu studované materie a pramenů administrativní povahy, s nimiž bylo pracováno. A

sympatický je v posledku i „buditelský“ zápal, jímž osvědčuje svou náklonnost k tomuto tématu a snahu, aby studovaní aktéři nevstoupili zapomenuti do dějin, aniž by to však bylo na úkor solidní analytické úrovně práce.

Dizertační práci považuji za zpracovanou odpovídajícím způsobem. Z hlediska tématu a způsobu zpracování ji považuji i v rámci dosavadní historiografie za originální. Zvláště oceňuji velké množství pramenů, které autorka musela zpracovat, aby se dobrala relevantních výsledků analýzy. A tohoto úkolu se podle mého názoru zhostila úspěšně.

III. Připomínky k disertační práci [jsou-li nějaké]

Autorka si je velmi dobře vědoma, jak je patrné i ze závěru předložené práce, že její analýza je neúplná a že řada témat zůstala nezpracována, resp. zpracována jen nedostatečně. Jako celek však práce působí jako relativně koherentní dílo. Sám si v této chvíli zpětně kladu otázku, nakolik bylo možné více uplatnit kvantitativní analýzu na místo autorkou preferované sondy či demonstrativních výčtů nalezených informací k určité dílčí tematice. Nejsem si přitom jistý, nakolik by to prameny umožňovaly a zda by taková náročná práce na kolektivním biogramu přinesla lepší vhled, než-li zvolený postup.

IV. Případné dotazy k obhajobě

Krom otázky formulované pod bodem III posudku bych se dovil zeptat v návaznosti na s. 94, kde se autorka zabývá penzijním zaopatřením úředníků. Nezabývá se tu nijak symbolickou rovinou, a proto bych mě zajímala odpověď na následující otázku: Nakolik ještě ve studovaném období hrálo relevantní roli „být pod penzí“ na sňatkovém trhu, jak to evokuje odborná i krásná literatura pro starší období 19. století?

V. Závěr

Domnívám se, že všechny požadavky na úspěšné absolvování doktorského studia byly splněny a že dizertační práce svou kvalitou odpovídá standardům, které na tento typ absolventských textů jsou na FFUK kladeny. Předloženou disertační práci proto předběžně klasifikuji jako *prospěla*.

V Praze, dne 9.3.2021

Doc.PhDr.JUDr. Jakub Rákosník, Ph.D.